W kierunku zrównoważonych, sprawiedliwych i partycypacyjnych systemów żywnościowych: projekt CICERO

(Obywatele i społeczności na rzecz europejskiego prawa do lokalnej żywności wysokiej jakości)

Funded by the European Union

Views and opinions expressed are howeverthose of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CERV programm. Neither the European Union nor CERV program can be held responsible for them.

Niniejsza broszura jest wynikiem współpracy partnerów projektu CICERO:

Włochy *– Fundacja Campagna Amica – www.campagnamica.it*

Holandia *– Fundacja Rotterdamse Oogst – www.rotterdamseoogst.nl*

Polska – Fundacja Targ Pietruszkowy - *www.targpietruszkowy.pl*

Chorwacja *– Chorwackie Stowarzyszenie Targów – www.uht.hr*

Dania – Grønt Marked - *www.groentmarked.dk*

Niniejszą pracę dedykujemy ***Carlo Petriniemu*** *ze świadomością, że produkty, które dziś widzimy, są owocem wysiłków marzycieli takich jak on.*

Kontekst

W ostatnich dziesięcioleciach rolnictwo europejskie przeszło głębokie przemiany, spowodowane globalizacją łańcuchów dostaw żywności, dostępem do rynków międzynarodowych oraz rosnącą industrializacją produkcji. Ewolucja ta doprowadziła do wydajnej i dochodowej produkcji żywności, w której dominują gospodarstwa wielkoskalowe oraz system silnie uzależniony od importu i eksportu. Model ten ujawnił jednak również ograniczenia i negatywne skutki. Przemysł spożywczy odpowiada za ponad 10% emisji gazów cieplarnianych w Europie, a intensywne rolnictwo przyczynia się do utraty bioróżnorodności, degradacji gleby oraz zanieczyszczenia wód. Ponadto 68% europejskich gruntów rolnych zajmuje hodowla zwierząt, która znacznie obciąża środowisko.

Pandemia COVID-19 oraz ostatnie wydarzenia geopolityczne ujawniły słabe punkty zglobalizowanego systemu żywności, ukazując pilną potrzebę gwarancji bezpieczeństwa żywności, zrównoważonego rozwoju środowiskowego oraz sprawiedliwości społecznej. Do dzisiaj wiele osób w Europie nie ma dostępu do wystarczająco pożywnej żywności, a jednocześnie rośnie liczba problemów zdrowotnych spowodowanych brakiem zbilansowanej diety.

PROJEKT CICERO

W tym kontekście powstał projekt CICERO, którego celem jest wspieranie przejścia na bardziej zrównoważone, sprawiedliwe i sprzyjające włączeniu społecznemu modele produkcji i konsumpcji żywności. Kluczem do tej zmiany jest zdolność obywateli, rolników, władz lokalnych i decydentów do aktywnego i świadomego udziału w funkcjonowaniu łańcucha dostaw żywności, od produkcji po dystrybucję. Idea „demokracji żywnościowej", promowana przez CICERO, kładzie nacisk na bezpośredni udział społeczności i drobnych producentów w podejmowaniu decyzji które wpływają na lokalny system żywnościowy. Projekt ma na celu wzmocnić suwerenność żywnościową poprzez promowanie lokalnej produkcji, która chroni różnorodność biologiczną,

zapewnia godziwe warunki pracy oraz oferuje zdrową i dostępną żywność. Równie ważna jest rola krótkich łańcuchów dostaw, które ograniczają ilość odpadów i koszty środowiskowe oraz wzmacniają lokalne miejscowości, tworząc sieci solidarnych i odpornych relacji społecznych i gospodarczych. W ciągu dwóch lat, poprzez pięć wydarzeń zorganizowanych w różnych krajach europejskich – Chorwacji, Włoszech, Polsce, Danii i Holandii – projekt CICERO aktywnie angażował obywateli, rolników, rodziny i władze lokalne w proces wymiany wiedzy, dobrych praktyk i innowacyjnych pomysłów. Dzięki warsztatom, wizytom z przewodnikiem, degustacjom i debatom projekt zbudował europejską społeczność zaangażowaną we wspólne działania na rzecz zrównoważonej przyszłości żywności.

CICERO opiera się na silnym europejskim partnerstwie złożonym z pięciu organizacji, z których każda zajmuje się konkretnymi zagadnieniami, a łącznie w sposób kompleksowy obejmują one różne aspekty zrównoważonych lokalnych systemów żywnościowych.

Fundacja Campagna Amica (Włochy) pełni rolę koordynatora projektu. Założona w 2008 roku organizacja zajmuje się promowaniem wartości i godności włoskiego rolnictwa oraz ochroną środowiska, terytorium, bioróżnorodności i tradycji kulturowych. Wspiera sprzedaż bezpośrednią, turystykę wiejską i zrównoważony rozwój, zapewniając narzędzia umożliwiające świadome i zdrowe wybory żywieniowe dostępne dla wszystkich. W Danii organizacja **Grønt Marked** organizuje cotygodniowe targi, łączące producentów ekologicznych, biodynamicznych i regeneracyjnych z mieszkańcami Kopenhagi. Targi te są przestrzeniami demokratycznymi, gdzie obywatele na nowo odkrywają pochodzenie swojej żywności, sezonowość i nowe składniki, które stanowią alternatywę dla dominacji supermarketów. **Rotterdamse Oogst** w Holandii wzmacnia lokalne systemy żywnościowe poprzez wydarzenia i targi w samym sercu miasta oraz na okolicznych terenach wiejskich, łącząc wiejskie tradycje z miejskimi innowacjami. Sprzedawane produkty uprawiane są w promieniu 50 km, promując autentyczną, integracyjną i zrównoważoną kulturę żywnościową. **Chorwackie Stowarzyszenie Targów** to krajowa sieć zarządzająca targami w 37 miastach, obsługująca ponad 2,3 miliona mieszkańców. Zapewnia bezpośredni dostęp do świeżych, lokalnie uprawianych produktów rolnych i promuje targi jako istotne przestrzenie kulturowe, społeczne i gospodarcze, zapewniając przejrzystość i szkolenia dla wszystkich podmiotów łańcucha dostaw. Na koniec **Fundacja Targ Pietruszkowy** z Krakowa i Targ Pietruszkowy, który powstał jako oddolna

inicjatywa mająca zapewnić mieszkańcom dostęp do świeżej, zdrowej i ekologicznej żywności. Na targu sprzedają rolnicy i producenci zlokalizowani w promieniu 150 km od targowiska, co sprzyja edukacji żywieniowej i zaangażowaniu społeczności, przy wsparciu organizacji Slow Food oraz programów skupiających się na zrównoważonym rozwoju.

To zróżnicowane i wzajemnie uzupełniające się partnerstwo umożliwiło CICERO skutecznie mierzyć się z wyzwaniami związanymi ze zrównoważonym zaopatrzeniem w żywność, ochroną bioróżnorodności, sprawiedliwością społeczną oraz wzmacnianiem pozycji obywateli, tworząc europejską sieć zdolną do wywierania wpływu zarówno na szczeblu lokalnym, jak i ponadnarodowym, w dążeniu do zdrowej i bardziej demokratycznej przyszłości. W ramach partnerstwa specjaliści z branży wnieśli do projektu swoje doświadczenie i wiedzę. Dzięki koordynacji ze strony Campagna Amica, realizowanej poprzez regularne rozmowy i spotkania, w działaniach aktywnie uczestniczyli wszscy partnerzy, dzięki czemu projekt był realizowany przy zaangażowaniu wszystkich stron. Aby monitorować wyniki uczestnicy 5 wydarzeń CICERO wypełnili krótką ankietę dotyczącą stylu życia i wyborów konsumenckich. Wyniki można znaleźć w załączniku.

W ramach projektu zorganizowano 5 wydarzeń w 5 miastach partnerskich, które zostały przypisane do 5 pakietów roboczych:

Pakiet roboczy 1: *Osijek, Chorwacja – Lokalne produkty spożywcze z targowisk – dbają o nasze zdrowie oraz chronią naturalne i kulturowe dziedzictwo społeczności (październik 2024 r.)*

Pierwsze wydarzenie w Osijeku poświęcone było znaczeniu lokalnej żywności dla zdrowia mieszkańców oraz kulturowego dziedzictwa społeczności. W ramach tej inicjatywy odbyły się konferencje, degustacje lokalnych produktów, zwiedzanie targu z przewodnikiem oraz interaktywne warsztaty, które pomogły uświadomić uczestnikom związek między zdrowym odżywianiem a lokalną produkcją żywności.

Pakiet roboczy 2: *Rzym, Włochy – Zrównoważona żywność na rzecz bioróżnorodności i ekologicznego stylu życia* (luty 2025 r.)

Wydarzenie promowało lokalną żywność jako narzędzie ochrony bioróżnorodności i zrównoważonego stylu życia. W programie znalazły się konferencje z udziałem publiczności, wręczenie nagród rolnikom dbającym o bioróżnorodność, warsztaty poświęcone edukacji ekologicznej, degustacje lokalnych produktów, a także wizyty w gospodarstwach zaangażowanych w ochronę przyrody.

Pakiet roboczy 3: *Kraków, Polska – Lokalna kuchnia i turystyka (maj–czerwiec 2025 r.)*

Krakowski projekt pokazał, że targi rolne są prawdziwym motorem napędowym strategii „od pola do stołu". Wydarzenie łączyło w sobie oprowadzanie po targu, pokazy gotowania na żywo z wykorzystaniem lokalnych produktów, warsztaty rodzinne oraz wizytę w tradycyjnej serowarni, wzmacniając współpracę między mieszkańcami, rolnikami i podmiotami z branży turystycznej.

Pakiet roboczy 4: *Kopenhaga, Dania - Lokalna żywność jako strażnik* bio*różnorodności (wrzesień 2025 r.)*

Czwarte wydarzenie pokazało, jak ważną rolę w zachowaniu bioróżnorodności odgrywa lokalna żywność. W ramach imprezy zorganizowano wizyty w gospodarstwach biodynamicznych, warsztaty tematyczne oraz festiwal poświęcony bioróżnorodności, obejmujący targi, występy kulturalne i publiczne dyskusje, w których wzięli udział mieszkańcy, producenci i działacze klimatyczni.

Pakiet roboczy 5: *Rotterdam, Holandia - Lokalna żywność jako siła napędowa dla społeczności (maj 2026 r.)*

Zakończenie projektu w Rotterdamie było okazją do refleksji i innowacji, podkreślającą rolę targów rolnych jako siły napędowej zmian w lokalnym łańcuchu dostaw żywności. Przygotowany program obejmował oprowadzanie po podmiejskim krajobrazie Rotterdamu z udziałem przedsiębiorstw zaangażowanych w ochronę środowiska, warsztaty wymiany nasion mające na celu podkreślenie wartości bioróżnorodności i troski o środowisko, zwiedzanie farmy na dachu oraz spotkanie podsumowujące, w którym uczestniczyła sieć World Farmers Markets Coalition, a wśród partnerów był eurodeputowany Dario Nardella. Podczas Spotkania zanalizowano wyniki i określono plany na przyszłość poprzez podpisanie porozumienia.

Wyniki

W wydarzeniach wzięło udział tysiące mieszkańców (zebrano 1651 podpisów, w tym 937 od kobiet, 703 mężczyzn i 11 od osób niebinarnych, co stanowi jedynie niewielką część uczestników), którzy na własne oczy przekonali się, jak dzięki lokalnej żywności sprzedawanej na targach rolnych można kształtować bardziej świadomy pod względem środowiskowo-zdrowotnym styl życia, a także jak budować nowy model społeczeństwa angażujący lokalne społeczności. W wydarzeniach wzięli również udział lokalni urzędnicy zaangażowani w omawiane kwestie. Po każdym wydarzeniu partner organizujący przygotował wewnętrzny raport

(łącznie 5 raportów) zawierający szczegółowe informacje na temat postępów w realizacji projektu oraz kwestii wymagających rozwiązania. W odniesieniu do każdego z tych dokumentów przedstawiono propozycję przyszłych działań zwiększających atrakcyjność żywności produkowanej w sposób zrównoważony. W szczególności w Osijeku wzrosło zainteresowanie tematem wsparcia, jakie targi rolne zapewniają lokalnej gospodarce. W Rzymie kwestia „czym będziemy karmić obywateli w przyszłości?" wydaje się pilna, biorąc pod uwagę, że do 2050r. 70% światowej populacji będzie mieszkać w miastach (dane FAO). W Krakowie ważnym zagadnieniem były i korzyści płynące z lokalnej żywności. W Kopenhadze wyłonił się temat integracji społecznej. Wreszcie w Rotterdamie szczególną uwagę poświęcono wzmacnianiu lokalnych społeczności i krótkim łańcuchom dostaw. Projekt cieszył się popularnością w mediach społecznościowych, osiągając około 335 000 wyświetleń około 200 postów opublikowanych na Facebooku, Instagramie i LinkedIn. Projekt zyskał również rozgłos w mediach dzięki występom telewizyjnym oraz artykułom na rządowych stronach internetowych i blogach. Projekt CICERO osiągnął istotne wyniki krótkoterminowe dzięki międzynarodowym trzydniowym wydarzeniom:

Zwiększenie potencjału i świadomości: obywatele, rolnicy i lokalni urzędnicy zdobyli umiejętności działania na rzecz zrównoważonego rolnictwa, włączając wiedzę o krótkich łańcuchach dostaw i demokracji żywnościowej do swoich codziennych nawyków, jednocześnie promując równouprawnienie płci i pokoleń.

Wzmocnienie procesów demokratycznych: Interaktywne formy wydarzeń umożliwiły uczestnikom wyrażenie opinii na temat polityki UE, sprzyjając aktywizacji obywateli i wzmacniając poczucie przynależności do UE, co zostało udokumentowane w publikacjach końcowych.

Ożywienie lokalnej gospodarki oraz świadomość konsumentów: Projekt zwiększył świadomość na temat wagi kupowania lokalnych produktów, z korzyścią dla mieszkańców, rolników, środowiska naturalnego oraz jakości życia.

Większa widoczność wartości UE: poprzez media, strony www i aktywność w mediach społecznościowych CICERO pokazał, w jaki sposób wartości UE wspierają oddolne działania i zaangażowanie obywatelskie.

Wspieranie długoterminowej współpracy międzynarodowej: Podpisano porozumienie o współpracy, aby kontynuować dialog i współpracę po zakończeniu projektu.

Ulepszona polityka lokalna:
Wyniki i sprawdzone rozwiązania upowszechniono, aby promować bardziej odporne i zrównoważone strategie żywnościowe.

Ambicje projektu przekładają się na długofalowe skutki:

Dla obywateli, lepszy dostęp do lokalnej żywności pochodzącej ze zrównoważonych upraw, narzędzia ułatwiające zdrowe i prośrodowiskowe wybory;

Dla rolników możliwości uczciwej sprzedaży i uzyskania dochodów, wsparcie dla zrównoważonych praktyk oraz zwalczanie stereotypów społecznych;

Dla samorządów lokalnych, dane i modele służące do tworzenia odpornych łańcuchów dostaw, które są jednocześnie atrakcyjne kulturowo i turystycznie;

Dla środowiska, konkretny wkład w ograniczenie emisji dwutlenku węgla i łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez promowanie lokalnych systemów żywnościowych.

Projekt CICERO stanowi zatem znaczący krok w kierunku bardziej sprawiedliwych, zrównoważonych i opartych na partycypacji europejskich systemów żywnościowych.

Zalecenia dotyczące polityki

W oparciu o wnioski przedstawione w dokumentach projektu CICERO, poniżej przedstawiamy 5 kluczowych zaleceń dla decydentów politycznych, które zapewniają wsparcie i wzmocnienie targów rolnych oraz związanych z nimi ekosystemów:

1. Gwarancja przystępności i integracji społecznej

Chociaż ogólna ocena targów przez obywateli jest bardzo pozytywna, często pojawiają się obawy związane z wysokimi cenami i pewnym postrzeganiem elitaryzmu. Decydenci powinni aktywnie interweniować, aby zapewnić dostępność tych przestrzeni dla wszystkich grup dochodowych. Aby to osiągnąć, niezbędne jest wspieranie opcji objętych kontrolą cenową, takich jak paczki solidarnościowe i rabaty lojalnościowe dostosowane do różnych poziomów dochodów, przy jednoczesnym promowanie dostępności i widoczności przystępnych cenowo produktów sezonowych z segmentu podstawowego.

2. Udostępnienie przestrzeni, wsparcie logistyczne i instytucjonalne

Wyniki badań pokazują, że że targi rolne odgrywają kluczową rolę we wspieraniu lokalnej gospodarki i budowaniu społeczności. Aby wspierać ten ekosystem, lokalne władze publiczne powinny aktywnie ułatwiać funkcjonowanie targów poprzez bezpośrednią współpracę

z organizatorami. Wsparcie to powinno polegać na udostępnianiu odpowiednich przestrzeni publicznych, zapewnianiu wsparcia logistycznego oraz zachętach, a także na sprzyjaniu tworzeniu sieci kontaktów między podobnymi inicjatywami w celu pobudzania współpracy i powielania sprawdzonych modeli.

3. Włączenie targów rolnych w miejską politykę publiczną

Uczestnicy badania podkreślali że bez wsparcia w postaci odpowiednich polityk publicznych i działań strukturalnych długofalowy wpływ targów rolnych może pozostać ograniczony. Dlatego decydenci powinni formalnie włączyć targi do szerszych strategii dotyczących środowiska i zdrowia, uznając producentów nie tylko za sprzedawców, ale za prawdziwych strażników środowiska i bioróżnorodności. Instytucje powinny wspierać lokalne działania na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez przemyślane polityki publiczne, aby wzmocnić społeczne i ekologiczne korzyści płynące z krótkich łańcuchów dostaw.

4. Finansowanie i wspieranie komunikacji instytucjonalnej, działania informacyjne

Jednym z głównych problemów jest niewystarczająca komunikacja. Jest to czynnik, który w znacznym stopniu ogranicza zasięg tych ważnych lokalnych inicjatyw. Poparcie społeczne może wypełnić tę lukę poprzez finansowanie komunikacji instytucjonalnej zarówno w mediach społecznościowych, jak i lokalnych kanałach informacyjnych, skutecznie promując zalety bardziej sprawiedliwego, zdrowszego i zrównoważonego systemu żywnościowego. Ponadto decydenci powinni ułatwiać współpracę w celu zaangażowania szkół oraz mniej centralnie położonych dzielnic, zwiększając w ten sposób społeczny wpływ targu.

5. Współfinansowanie działań edukacyjnych i projektów niezwiązanych ze sprzedażą

Panuje niemal jednomyślność – ponad 95% respondentów uważa, że projekty takie jak CICERO mają absolutnie kluczowe znaczenie dla upowszechniania dobrych praktyk i zdrowszego stylu życia w całym społeczeństwie. Decydenci powinni zatem finansować edukacyjną i niekomercyjną działalność targów rolnych poprzez wspieranie konkretnych działań edukacyjnych takich jak degustacje prowadzone i interaktywne warsztaty dla dzieci, które budują świadomość na temat sezonowości i praktyk regeneracyjnych na wczesnym etapie. Należy również przeznaczyć środki na regularne monitorowanie dostępności oraz rozpowszechnianie przejrzystych danych dotyczących wpływu wyborów konsumpcyjnych obywateli na środowisko i zdrowie publiczne.

Załącznik

Targi Rolne a styl życia

Jak Europejczycy postrzegają targi rolne

Wprowadzenie

Niniejsze badanie zostało przeprowadzone w ramach projektu CICERO (Obywatele i społeczności na rzecz europejskiego prawa do wysokiej jakości żywności lokalnej), finansowanego z europejskiego programu CERV (Obywatele, równość, prawa i wartości), którego celem jest promowanie zrównoważonych praktyk oraz budowanie społeczności poprzez wzmacnianie lokalnych targów rolnych.

Projekt trwał od 1 czerwca 2024 r. do 31 maja 2026 r. W tym okresie, w ramach specjalnych dni ankietowych, zebrano i przeanalizowano opinie uczestników z kilku europejskich miast.

W ciągu tych dwóch lat zebrano łącznie 294 odpowiedzi – zarówno w Internecie, jak i bezpośrednio na targu – od osób odwiedzających targi okazjonalnie oraz stałych bywalców. Celem badania było zbadanie częstotliwości uczestnictwa, postrzegania zaangażowania społecznego i środowiskowego oraz roli każdego obywatelu w poprawie dobrostanu społeczeństwa poprzez dokonywane wybory żywieniowe. Badanie to stanowi interesujący przegląd dynamiki zrównoważonej konsumpcji oraz kluczowej roli, jaką targi rolne odgrywają w budowaniu świadomych i odpowiedzialnych społeczności. Analizowana próba obejmuje mieszkańców różnych europejskich miast, a odpowiedzi pochodzą z Rotterdamu, Krakowa, Kopenhagi, Osijeku i Rzymu. Niniejszy krótki dokument przedstawia wstępne wyniki.

Wyniki

Ogólnie rzecz biorąc, respondenci wykazują duże zaangażowanie w życie lokalnych targowisk, odwiedzając je często, zazwyczaj raz w tygodniu lub kilka razy w miesiącu (64% odpowiedzi). Większość respondentów uważa, że targowiska odgrywają ważną rolę w budowaniu społeczności - ponad 85% odpowiedzi twierdzących. Podobny odsetek respondentów była zdania, że zakupy na targu przyczyniają się do poprawy dobrostanu społeczeństwa (96%), choć mniejszość wyraziła sceptycyzm, głównie ze względu na wysokie ceny, postrzegany elitaryzm oraz potrzeba skutecznych działań publicznych. W tabeli 1 znajdują się odpowiedzi na pytanie: „Czy uważasz, że robienie zakupów na targu może przyczynić się do poprawy sytuacji społecznej? Dlaczego?”.

GŁÓWNY MOTYW	ODSETEK ODPOWIEDZI (%)
SPOŁECZNOŚĆ	50 - 60%
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ	55 - 65%
WSPARCIE LOKALNEJ GOSPODARKI	60 - 70%
ZDROWIE	40 - 50%
PRZEJRZYSTOŚĆ I ZAUFANIE	30 - 40%

TABELA 1

Najczęściej wymieniane powody w odpowiedziach otwartych to: relacje międzyludzkie, zaufanie, edukacja na temat sezonowości, jakość produktów, krótkie łańcuchy dostaw, ograniczenie ilości opakowań oraz wsparcie lokalnej gospodarki. Zwrócono jednak również uwagę na problemy, m.in. wysokie ceny, postrzegany elitaryzm, ograniczony wpływ bez odpowiednich działań publicznych, słabe działania informacyjne i komunikacyjne oraz potrzeba większej integracji społeczno-gospodarczej.

Analizując oceny w skali od 1 do 5 (tabela 2), widać bardzo wysokie wyniki. Na przykład postrzegany pozytywny wpływ na zdrowie społeczeństwa wynosi około 4,4, podczas gdy działania na rzecz bioróżnorodności i ekologicznego stylu życia osiągają nawet wyższe wartości, rzędu 4,7.

Respondenci dostrzegają również kluczową rolę rolników jako strażników bioróżnorodności (około 4,5) i uważają system sprzedaży na targach rolnych za sprawiedliwszy, zdrowszy i bardziej zrównoważony (około 4,6).

MIASTO	ZDROWIE PUBLICZNE	BIORÓŻNO-RODNOŚĆ	ROLNIK STRAŻNIKIEM PRZYRODY	ZRÓWNO-WAŻONY SYSTEM	WZMOCNIENIE SPOŁECZNOŚCI
ROTTERDAM	4.2	4.5	4.2	4.3	4.4
KRAKÓW	4.7	4.6	4.2	4.4	4.3
KOPENHAGA	4.3	4.5	4.2	4.3	4.3
OSIJEK	4.0	4.2	4.0	4.1	4.0
RZYM	4.4	4.5	4.3	4.4	4.4

TABLE 2

Z jeszcze większym uznaniem spotykają się działania niezwiązane ze sprzedażą oraz rola projektów takich jak CICERO w upowszechnianiu dobrych praktyk. Na pytanie „Czy projekty takie jak ten (CICERO) mogą służyć upowszechnianiu dobrych praktyk i promowaniu zdrowszego stylu życia?" ponad 95% respondentów odpowiedziało twierdząco, co potwierdza potrzebę zwiększenia liczby podobnych inicjatyw, w tym programów europejskich. Poszczególne miasta różnią się w postrzeganiu konkretnych kwestii. W Rotterdamie szczególną uwagę poświęca się wzmacnianiu społeczności lokalnych, krótkim łańcuchom dostaw i przejrzystości, choć są też obawy dotyczące cen i integracji społecznej. W Krakowie panuje konsensus w kwestii zdrowia, świadomości społecznej oraz bezpośredniej relacji między producentem a konsumentem gdzie punktacja jest bardzo wysoka, choć pojawiają się obawy dotyczące cen i potrzeby lepszej komunikacji. W Kopenhadze poparcie dla zrównoważonego rozwoju, bioróżnorodności i lokalnej suwerenności żywnościowej jest szczególnie silne, przy czym panuje świadomość, że tym wysiłkom powinna towarzyszyć polityka publiczna, nawet jeśli niektórzy postrzegają targ jako elitarny. W Osijeku i Rzymie poparcie koncentruje się na lokalnej gospodarce, zdrowiu i ochronie obszarów wiejskich. Z drugiej strony Rzym wykazuje szczególne przywiązanie do bioróżnorodności, chociaż wyraża też obawy związane z globalizacją i skalą.

Podsumowanie

Na podstawie zebranych danych sformułowano kilka zaleceń operacyjnych. Obejmują one poprawę dostępności i integracji poprzez oferowanie opcji o regulowanych cenach, takich jak „paczki solidarnościowe" i zniżki lojalnościowe dla różnych grup dochodowych, a także akceptowanie różnych metod płatności oraz promowanie podstawowych produktów sezonowych. Ważne jest również wzmocnienie komunikacji za pośrednictwem mediów społecznościowych i kanałów lokalnych, współpraca ze szkołami i dzielnicami położonymi na obrzeżach miasta oraz edukacja na temat sezonowości i praktyk regeneracyjnych. Zaleca się również nawiązanie współpracy z administracją publiczną w celu uzyskania przestrzeni, logistyki i zachęt, a także tworzenie sieci z podobnymi targami w celu powielania sprawdzonych rozwiązań. Wreszcie zaleca się opracowanie programów edukacyjnych, takich jak degustacje prowadzone i warsztaty dla dzieci, którym towarzyszą informacje na temat wpływu na środowisko i zdrowie, oraz regularne monitorowanie dostępności, uczestnictwa i wpływu na środowisko poprzez okresowe ankiety.

Funded by the European Union

Views and opinions expressed are howeverthose of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CERV programm. Neither the European Union nor CERV program can be held responsible for them.